

Fogyasztás és beruházás

Споживання та заощадження

Fogyasztunk vagy megtakarítunk?

/ Споживати чи заощаджувати?

„Ha az éves jövedelem húsz font, az éves kiadás pedig tizenkilenc font, tizenkilenc shilling és hat penny, az eredmény boldogság.

Ha pedig az éves jövedelem húsz font, az éves kiadás viszont húsz font és hat penny, az eredmény szerencsétlenség.”

Charles Dickens: David Copperfield

«Якщо річний дохід становить двадцять фунтів, а щорічні витрати – дев'ятнадцять фунтів, дев'ятнадцять шилінгів і шість пенсів, результат – щастя. І якщо річний дохід становить двадцять фунтів, а щорічні витрати – двадцять фунтів шість пенсів, результатом є нещастя».

Чарльз Діккенс – Девід Копперфілд

Fogyasztás /
Споживання

Megtakarítás / Заощадження

Milyen érvek szólnak mellettük?
Які аргументи за?

Fogyasztás, jövedelem, megtakarítás / Споживання, дохід, заощадження

- ▶ Jövedelem / **Дохід**:
 - Fogyasztás / **Споживання**
 - Megtakarítás / **Заощадження**
- ▶ Történelmi tendenciák / **Історичні тенденції**:
 - A XX. sz. elején a világ fejlettebb részén is alapvető élelmiszerekre majd 50 %-át költötték az emberek el a jövedelmükből / **На початку XX ст. у найбільш розвинутих країнах світу люди витрачали до 50% своїх доходів на продукти харчування**
 - Napjainkban ez 20 %-alá került / **На даний час ця частка впала нижче 20%**
 - Az élelmiszerekre költött összkiadás lassabban emelkedett, mint az összjövedelem gyarapodása / **Загальні витрати на продукти харчування в меншій мірі зростали, ніж зростання доходів**
 - Nőtt a tartós fogyasztási cikkek iránti kereslet (autó(k), ház(ak), stb.) / **Зріс попит на споживчі товари тривалого користування (авто, будинки)**
 - Nőtt a luxuskiadások aránya (nyaralás, szórakoztató eszközök) / **Зросли витрати на товари розкоші (відпустки, розваги)**

Fogyasztás–jövedelem / Споживання– дохід

Személyes fogyasztási kiadások /
Особисті споживчі витрати

Fogyasztás=jövedelem / Споживання=дохід
($C=Y$)

Megtakarítás / Заощадження (S)

Egészségügyi ellátás / Вит-ти на охор. здоров'я

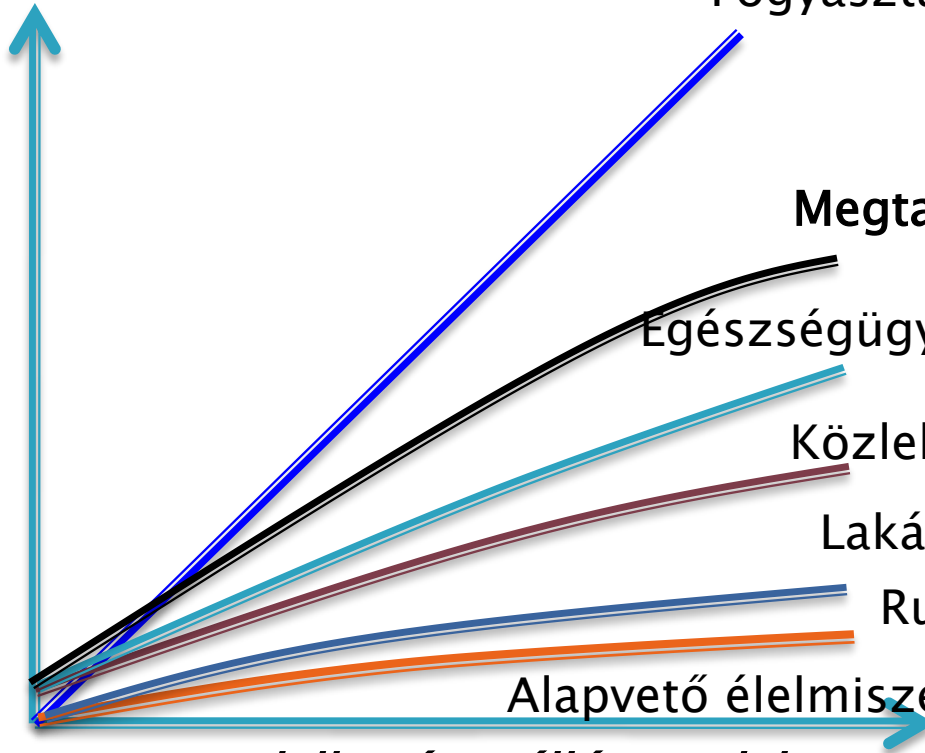
Közlekedés / Транспорт

Lakás / Житло

Ruházkodás / Одяг

Alapvető élelmiszerek / Товари першої необхідності

Rendelkezésre álló jövedelem / Використовуваний дохід (Y)

- ▶ **Engel-törvény:** az emberek jövedelmének emelkedésével egyre kisebb hányadot költenek élelmiszerre, ruházkodásra, lakásra, stb. / **Закон Енгеля** – зі зростанням доходів людей, вони все меншу їх частку витрачають на споживчі товари, одяг, житло.
- ▶ **A megtakarítás:** a legnagyobb luxuscikk. / **Заощадження** є найбільшою розкішшю.
- ▶ **Egyéni megtakarítás:** a rendelkezésre álló jövedelem fogyasztásra el nem költött része. / **Особисті заощадження** – не спожита частина особистих доходів
- ▶ Egyéni megtakarítási ráta / **Схильність до заощадження** =
=
$$\frac{\text{Egyéni megtakarítás}}{\text{Rendelkezésre álló jövedelem}} / \frac{\text{Особисті заощадження}}{\text{Використовуваний дохід}}$$

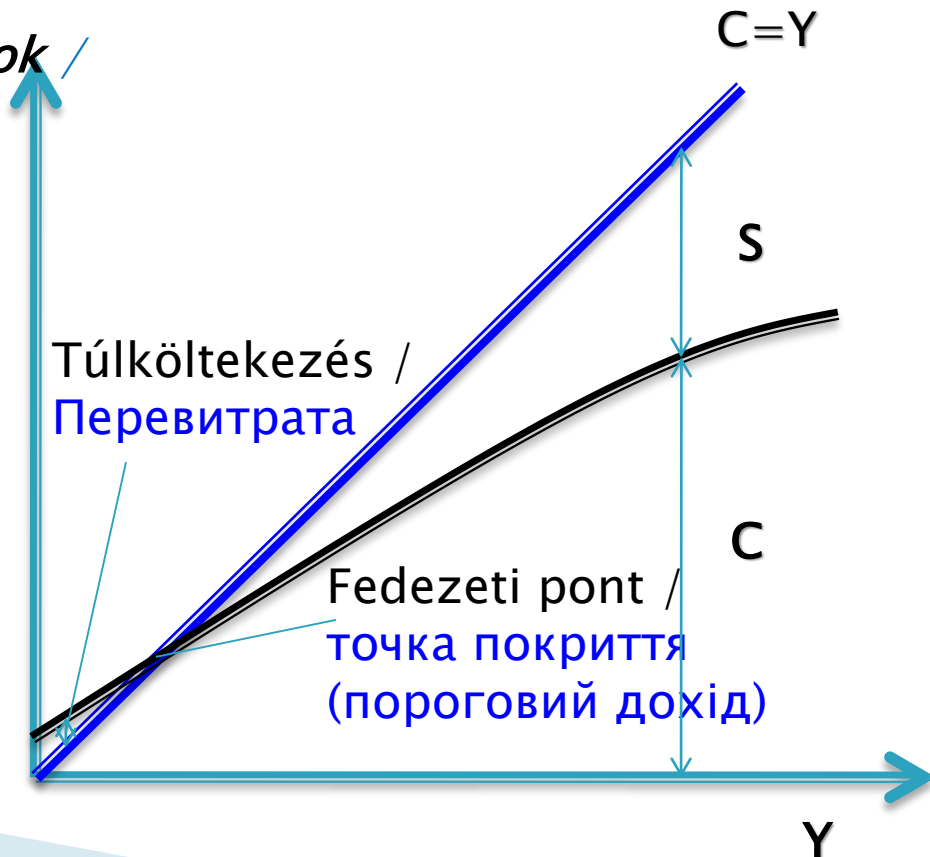
Fogyasztási függvény / Функція споживання

- ▶ *Fedezeti jövedelem:* a háztartások nem költekeznek túl és nem takarítanak meg.
- ▶ **Точка покриття (пороговий дохід)** – домогосподарства не перевитрачаються і не зберігають.
- ▶ *Fogyasztási függvény:* a fogyasztási kiadások és az egyéni rendelkezésre álló jövedelem közötti összefüggést mutatja. (Keynes)
- ▶ **Функція споживання** – вказує на зв'язок між витратами на споживання та використанням доходом особи (Кейнс).

Fogyasztási függvény / Функція споживання

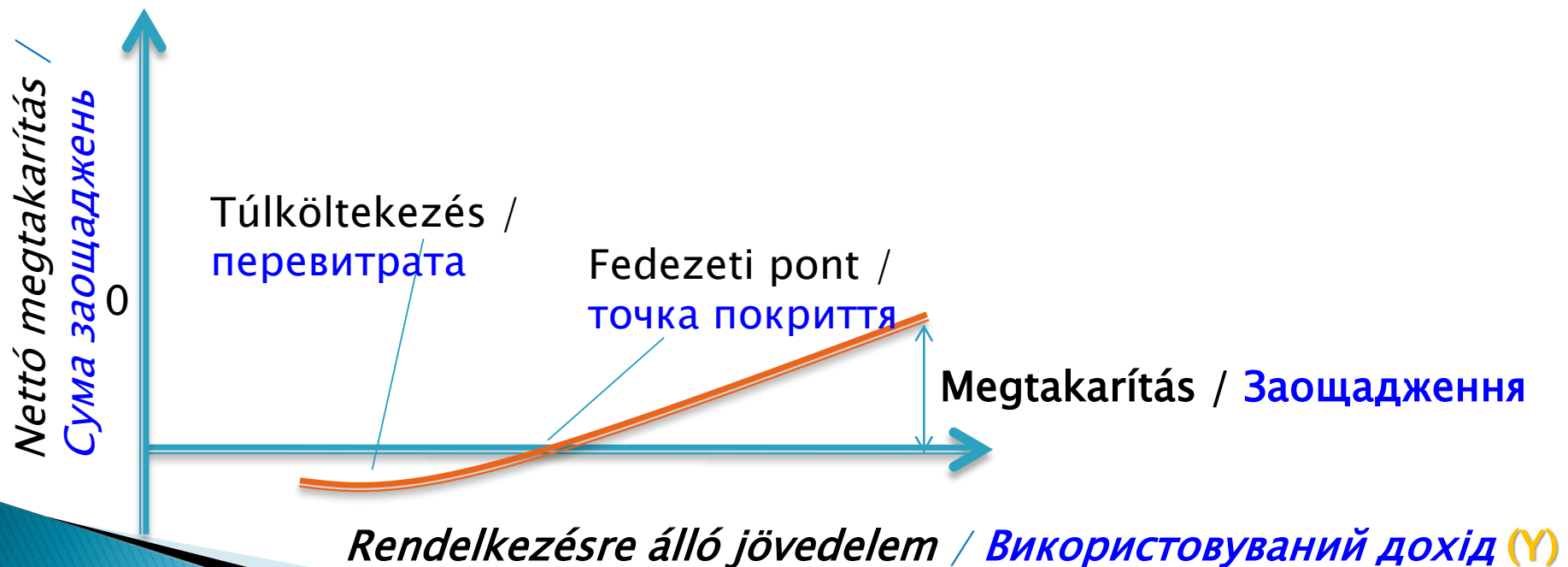
- ▶ 45°-os egyenes pontjaiban – fogyasztás=jövedelemmel, nincs megtakarítás / Точки бісектриси – Споживання=дохід, немає заощаджень
- ▶ 45°-os egyenes fölött van a fogyasztási függvény – a háztartás túlköltekezik. / Що над бісектрисою – домогосподарство перевитрачається
- ▶ 45°-os egyenes alatt van – a háztartás megtakarítása pozitív. / Що під бісектрисою, то здійснюється заощадження.

*Személyes fogyasztási kiadások /
Особисті споживчі витрати*

Megtakarítási függvény / Функція заощадження

- ▶ **Megtakarítási függvény:** a megtakarítás és a jövedelem közötti összefüggést mutatja.
- ▶ **Функція заощадження** – показує на взаємозв'язок між заощадженнями та доходом.

MPC, MPS

- ▶ *Fogyasztási határhajlandóság (MPC):* az a fogyasztásnövekmény, amely a rendelkezésre álló jövedelem egy egységnyi növekedéséből adódik. Grafikusan a fogyasztási függvény meredekségének felel meg.
- ▶ **Гранична схильність до споживання (MPC) – той приріст споживання, що здійснюється внаслідок додаткового зростання доходу. Графічно відображається кутом нахилу кривої споживання.**

MPC, MPS

- ▶ ***Megtakarítási határhajlandóság (MPS):*** az a pótlólagos megtakarítás, amelyet a rendelkezésre álló jövedelem egy újabb egysége eredményez.
- ▶ **Гранична схильність до заощадження (*MPS*)** – те додаткове заощадження, що генерується за рахунок додаткової одиниці доходу

- ▶ ***$MPC + MPS = 1$***

- ▶ ***$MPS = 1 - MPC$***

- ▶ ***$MPC = 1 - MPS$***

Példa

	Y, UAH	C	MPC	S	MPS
A	500	510	—	-10	—
B	600	600	$90/100=0,9$	0	0,1
C	700	650	$50/100=0,5$	50	0,5
D	800	700	0,5	100	0,5
E	900	740	0,4	160	$60/100=0,6$

A C és S ható tényezők / Фактори впливу на C та S

- a) a fogyasztók gazdagsága – minél több felhalmozódik, annál nagyobb a fogyasztás és annál kisebb a megtakarítás;
- b) fogyasztók várakozásai – az emelkedő árakra és az áruhiányra vonatkozó várakozások a fogyasztás növekedéséhez és a megtakarítások csökkenéséhez vezetnek;
- c) fogyasztók adóssága – az adósság csökkentése érdekében a fogyasztók csökkentik a fogyasztást;
- d) adók – az adócsökkentések mind a fogyasztást, mind a megtakarításokat növelik

- a) багатство споживачів – чим більше накопичили, тим більшою є споживання і меншою заощадження;
- б) сподівання споживачів – очікування зростання цін і нестачі товарів веде до збільшення споживання і зниження заощадження;
- в) заборгованість споживачів – для зниження заборгованості споживачі будуть скорочувати споживання;
- г) податки – зниження податків збільшує як споживання так і заощадження.

Fogyasztás elméletek /

Теорії споживання

- ▶ *Permanens jövedelem elmélet:* ha a jövedelemváltozás viszonylag állandó jellegű (előreléptetés), akkor a családok a jövedelmük nagyobb hányadát költik fogyasztásra, viszont, ha ez csak egyszeri (nagy termés), akkor ezt rendszerint megtartják.
- ▶ **Теорія постійного доходу:** якщо зміна доходу відносно постійна (заохочення), сім'ї витрачають більшу частину свого доходу на споживання, а як якщо це має разовий характер (високий врожай), тоді цей приріст зберігається.

Fogyasztás elméletek /

Теорії споживання

- ▶ *Életciklus hipotézis:* e szerint az emberek igyekeznek a jövedelmüket folyamatossá tenni, ezért amikor nagyobb a keresetük megtakarítanak, amikor pedig már kevesebb (nyugdíjkor), akkor felhasználhatják.
- ▶ *Гіпотеза життєвого циклу:* згідно з нею, люди намагаються зробити свій дохід безперервним, тому, коли вони заробляють більше, вони економлять, а коли мають менше (на пенсії), вони можуть ним користуватися.

Fogyasztás elméletek / Теорії споживання

- ▶ *Vagyonhatás:* az a tény, hogy a nagyobb vagyon nagyobb fogyasztást eredményez.
- ▶ **Ефект багатства:** той факт, що збільшення багатства призводить до збільшення споживання.

Beruházás

Інвестиції

Beruházás szerepe / Роль інвестицій

- ▶ **rövidtávon** befolyásolja a kibocsátást az aggregált kereslet megváltoztatása által;
- ▶ **впливає на обсяг виробництва в короткостроковому періоді, змінюючи сукупний попит;**
- ▶ **hosszútávon** pedig befolyásolja kibocsátás növekedését, a tőkefelhalmozásnak a potenciális kibocsátásra és az aggregált kínálatra gyakorolt hatásán keresztül.
- ▶ **а в довгостроковому періоді це впливає на зростання випуску через ефект накопичення капіталу на потенційний випуск та сукупну пропозицію.**

Beruházás 3 meghatározó tényezője

/ 3 фактори впливу на інвестиції:

► Bevételek / Доходи:

- a már meglévő beruházások jövedelmezőségére utal (konjunkturális hatások) / Вказує на доходність вже уснуючих інвестицій (кон'юнктурні фактори)
- Pl. a GDP 1 %-os változása átlagosan a reálberuházás 3 %-os változását idézi elő / наприклад, 1% зміна ВВП здійснює 3% вплив на інвестиції.
- **Akcelerátor hatás** – a kibocsátás változása változásra készíti a beruházási kedvet is. Növekvő kibocsátás növeli a beruházási hajlandóságot (fordítva is igaz).
- **Ефект акселератора** – зміна випуску також спричиняє зміну готовності інвестувати. Збільшення обсягу виробництва збільшує готовність інвестувати (також має місце і зворотній ефект).

Beruházás 3 meghatározó tényezője

/ 3 фактори впливу на інвестиції:

► Költségek / Витрати:

- Beruházási költség számbavételi problematikája / Проблема врахування інвестиційних витрат
- Tőkeköltség: beruházás ára + hitelkamat + adók / Видатки інвестування: вартість інвестицій+проценти за кредит+ податки

► Várakozások / Очікування:

- Várakozás: a bevételeim magasabbak lesznek mint a költségeim.
- Очікування: мої доходи будуть більшими, аніж витрати.
- Befolyásol: piaci kilátások, bizakodások, politikai helyzet, előrejelzések, stb.
- Впливає: перспективи ринку, очікування, політичний стан, прогнози

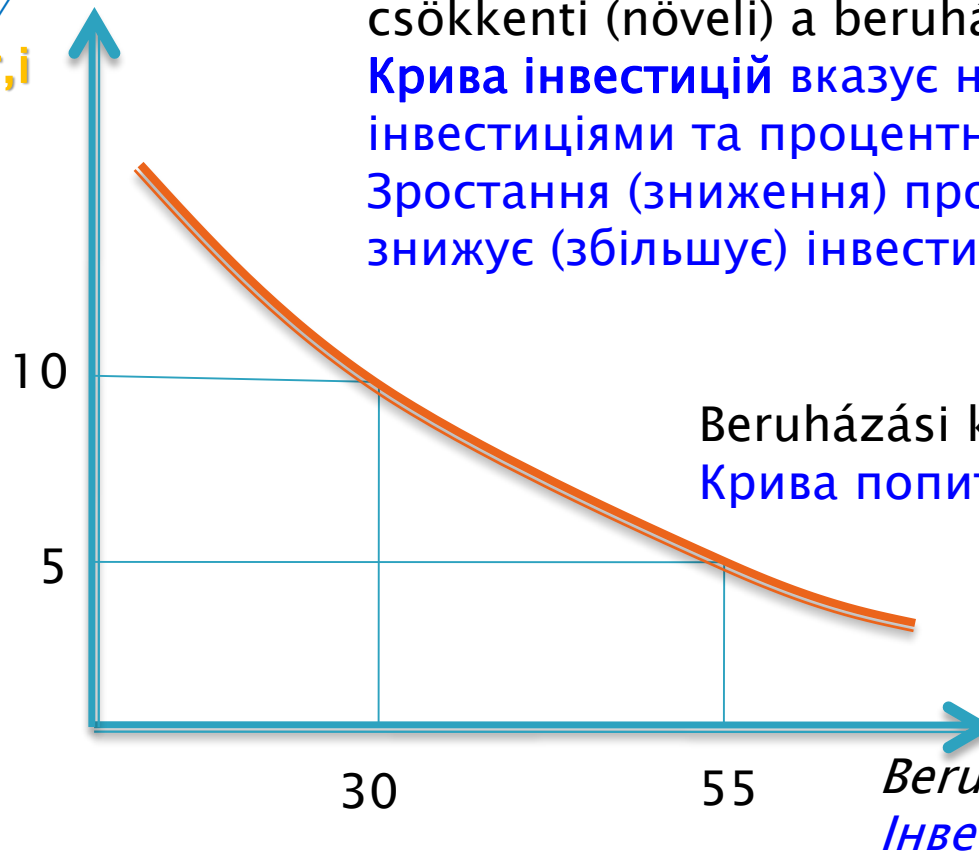
Kamatláb és beruházás kapcsolata / Зв'язок % ставки та інвестицій

Beruházási keresleti függvény: a beruházás és kamatláb közötti viszonyt mutatja.

A kamatláb növekedése (csökkentése) csökkenti (növeli) a beruházásokat.

Крива інвестицій вказує на зв'язок між інвестиціями та процентною ставкою. Зростання (зниження) процентної ставки знижує (збільшує) інвестиції.

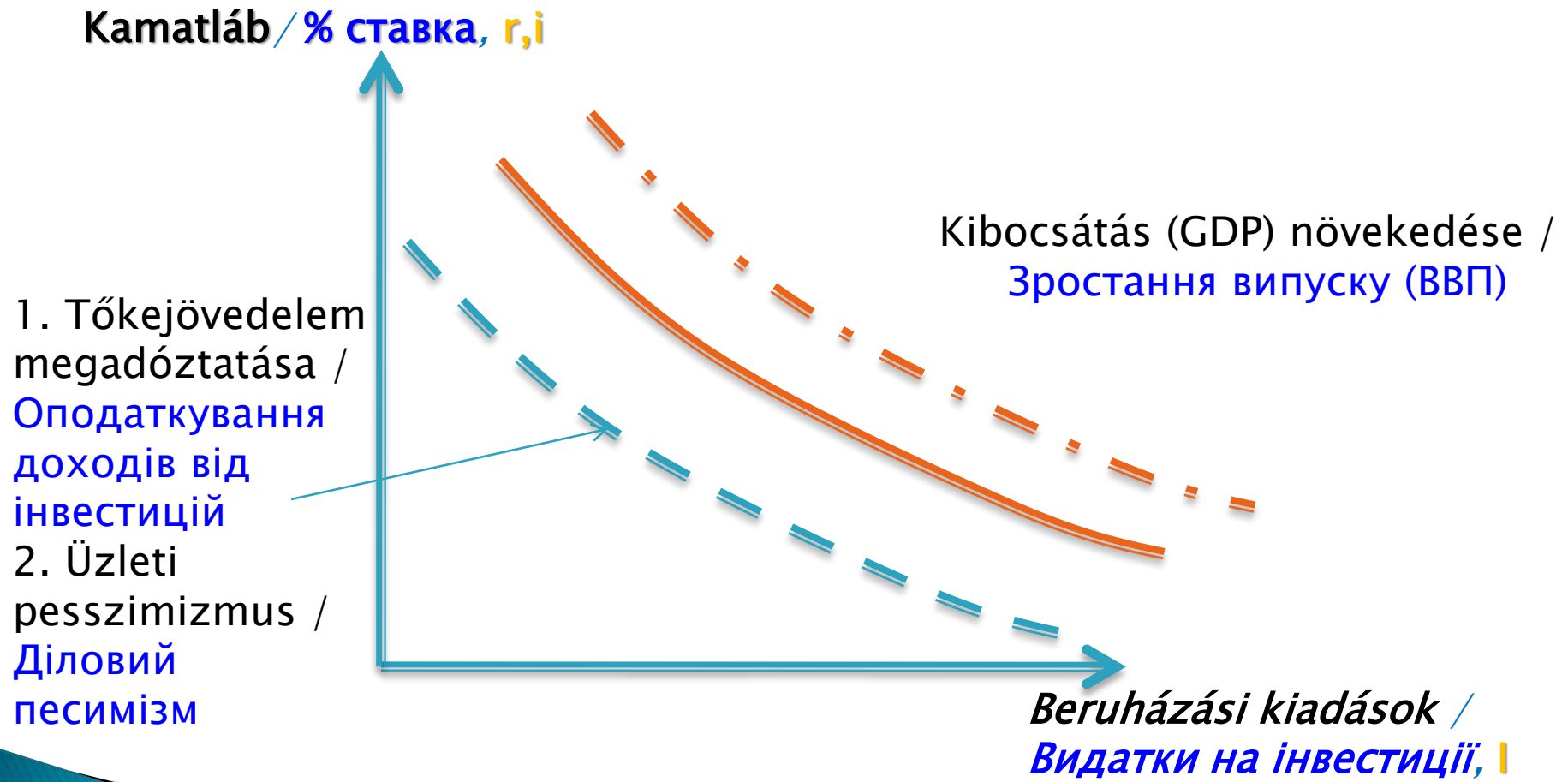
Kamatláb /
% ставка, r, i

r – várható megtérülési ráta / сподівана норма прибутку

i – reálkamatláb / реальна процентна ставка

Egyéb tényezők hatása a beruházásra / Вплив інших факторів

Befektetések és jövedelem / Інвестиції і дохід

- ▶ Vannak ún. autonóm befektetések, amelyek nem függenek a rendelkezésre álló jövedelemtől vagy a tényleges kibocsátástól. A megnövekedett üzleti tevékenység további kiadásokat okozhat a beruházási javakra.
- ▶ Існують т.з. автономні інвестиції, що не залежать від поточного використовуваного доходу чи реального обсягу виробництва. Підвищення ділової активності може викликати додаткові видатки на капітальні блага.

A befektetések volatilitására ható tényezők/ Фактори впливу на нестабільність інвестицій

- ▶ **1. Hosszútávú felhasználás lehetősége**
Az optimista előrejelzések ösztönözhetik a vállalkozókat a régi berendezések cseréjére és vice versa.
- 2. Az innovációk rendszertelensége**
(autó, számítógép)
- 3. A nyereség volatilitása**
Jelenlegi nyereség(esség)
- 4. Az elvárások ingadozása**
(árfolyamváltozás, politikai helyzet, bírósági döntés – Értéktőzsde)

- ▶ **1. Тривалий термін використання**
Оптимістичні прогнози можуть спонукати підприємців до зміни старого устаткування і навпаки.
- ▶ **2. Нерегулярність інновацій**
(авто, ЕОМ)
- ▶ **3. Мінливість прибутку**
Теперішня прибутковість
- ▶ **4. Мінливість сподівань**
(зміна валютних курсів, політична ситуація, суд. рішення, фондова біржа)